

Een leven lang sporten

November 2013

Behandeld door : Mevr. S.Y. den Dunnen
Bijlage(n) : Geen

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : 13IN001683

Samen voor een leven lang sporten

INHOUDSOPGAVE		pagina
Inleiding		5
Leeswijzer		6
Hoofdstuk 1	Eijsden-Margraten in beeld	7
1.1.	Huidig sportaanbod- en deelname	7
1.2.	Strategische visie	11
1.3.	Raadsprogramma	12
1.4.	Sport in relatie tot andere beleidsterreinen	12
Hoofdstuk 2	Externe ontwikkelingen	
2.1.	Demografische ontwikkelingen	15
2.2.	Sociaal maatschappelijke en economische ontwikkelingen	16
2.3.	Politiek bestuurlijke ontwikkelingen	17
Hoofdstuk 3	Sportvisie gemeente Eijsden-Margraten	
3.1.	Inleiding	19
3.2.	Samenwerken	19
3.3.	Missie en taken	19
3.4.	Rol van de gemeente	19
3.5.	Doelstelling	20
3.6.	Thema's	20
Hoofdstuk 4	Sportstimulering / Actieve leefstijl	
4.1.	Jeugd	21
4.2.	Ouderen	22
4.3.	Werknemers	23
Hoofdstuk 5	Maatschappelijke waarde	
5.1.	Participatie – meedoen WMO	24
Hoofdstuk 6	Sport en beweegaanbieders	
6.1.	Sportverenigingen	26
6.2.	Ongeorganiseerde (ongebonden) sport	27
6.3.	Lokale sportbundeling	27

INHOUDSOPGAVE – vervolg -		pagina
Hoofdstuk 7	Sportaccommodaties	29
Hoofdstuk 8	Sport en speelruimte in de wijk	
8.1.	Inrichting van de wijk	30
Hoofdstuk 9	Sportevenementen	
9.1.	Wielerevenementen	31
9.2.	Subsidiëring evenementen	32

Bijlage Rapport Sportief Eijsden-Margraten; trends rondom sportparticipatie & rapportage jeugdsportonderzoek 2013.

Inleiding

Voor u ligt de nieuwe nota sport en bewegen van de gemeente Eijsden-Margraten. Sport speelt een belangrijke rol in de samenleving. Mensen die sporten doen het beter op school en zijn succesvoller op het werk (bron: TNO-onderzoek 2009)

Sport speelt ook een belangrijke rol in de gezondheid van mensen; regelmatig sporten vermindert de kans op overgewicht en sporten in verenigingsverband leidt tot sterkere sociale verbanden.

De gemeente vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners (blijven) sporten en bewegen. De gemeente kent twintig gesubsidieerde buitensport- en zestien gesubsidieerde binnensportverenigingen. De rol die de gemeente hierin heeft staat beschreven in hoofdstuk 3. In deze nota beschrijft het college van B&W op welke manier zij om wil gaan met sport en de rol van sport en bewegen in de samenleving.

Doelstellingen;

De doelstellingen van dit gemeentelijk sportbeleid zijn;

- Zoveel mogelijk inwoners in Eijsden-Margraten gaan, of blijven sporten en bewegen;
- Sportdeelname wordt actief gestimuleerd, met jeugd en ouderen als primaire doelgroepen;
- Optimale afstemming voorzieningen- en sportaanbod op de vraag van de sporter
- Het verhogen van de kwaliteit van sportbeoefening
- Het bijdragen aan maatschappelijke doelen, waarbij sport als instrument wordt ingezet

Om deze doelstelling te verwezenlijken richt deze nota zich in de volgende hoofdstukken op een aantal thema's (sportstimulering / actieve leefstijl, maatschappelijke waarde, sport en beweegaanbieders, sportaccommodaties, sport en speelruimte in de wijk, sportevenementen en subsidies en tarieven) Door het sturen op de samenhang tussen deze thema's wordt optimaal gebruik gemaakt van de mogelijkheden van sport en bewegen als onderdeel van het totale gemeentelijke beleid.

In deze nota zullen per thema de doelstelling, de resultaten, de activiteiten en de monitoring worden beschreven.

Na vaststelling van de nota door de gemeenteraad zal begin 2014 een uitvoeringsplan worden gemaakt, passend binnen de gemeentelijke begroting, rond de in deze nota benoemde thema's.

Leeswijzer

De nota sport en bewegen Eijsden-Margraten 2014-2018 is al volgt opgebouwd.

In het eerste hoofdstuk wordt ingegaan op een aantal kenmerken van de gemeente Eijsden-Margraten. De uitkomsten van de, voor deze nota uitgevoerde enquête worden besproken. De visie op sport in de verschillende beleidsdocumenten (strategische visie, raadsprogramma) en de plaats van sport in relatie tot andere beleidsterreinen komen aan de orde.

Het tweede hoofdstuk gaat in op externe ontwikkelingen en hun invloed op het sportbeleid. Ook wordt een beschrijving gegeven van de leeftijdsopbouw en de te verwachten sportparticipatie in de toekomst.

In het derde hoofdstuk wordt de sportvisie, de rol en de doelstellingen van de gemeente Eijsden-Margraten ten aanzien van sport en bewegen weergegeven. Ook wordt hier beschreven welke prioriteiten de gemeente wil stellen.

Om de doelstellingen van het sportbeleid concreet te maken richt deze nota zich in de volgende hoofdstukken op een aantal thema's. Ieder hoofdstuk benoemt de doelstelling, de resultaten en de activiteiten die uitgevoerd gaan worden.

Het vierde hoofdstuk richt zich op het thema "sportstimulering/ actieve leefstijl". Sportbeoefening draagt bij aan de ontwikkeling en sociale vaardigheden van jeugd en aan de gezondheidswaarde van alle inwoners. Hoofdstuk vijf gaat in op de maatschappelijke waarde van sport; participatie en meedoen zijn de centrale thema's in de WMO. Ook het sportbeleid kan hier een rol van betekenis in spelen. In hoofdstuk zes worden de doelstellingen ten aanzien van de sport- en beweegaanbieders beschreven. Het gaat daarbij om sportverenigingen, maar ook om het stimuleren van ongebonden sport. In hoofdstuk zeven vindt een korte verwijzing plaats naar de nota accommodatiebeleid. Hoofdstuk acht beschrijft de mogelijkheden van de invulling van sport en speelruimte in de wijk. In hoofdstuk negen wordt beschreven hoe de gemeente Eijsden-Margraten sportevenementen wil faciliteren.

Hoofdstuk 1 Eijsden-Margraten in beeld

Binnen de gemeente Eijsden-Margraten neemt sport een prominente plaats in. Sport wordt ervaren als ontspannend en het draagt bij aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid.

Daarnaast kan sport bijdragen aan de leefbaarheid binnen de gemeente. Sport bevordert de onderlinge samenhang binnen de gemeenschap, voorkomt sociaal isolement, draagt bij aan de ontplooiing en vorming van mensen en sport bevordert de gezondheid.

Sport staat midden in de Eijsden-Margratense gemeenschap. Sportverenigingen hebben een belangrijke sociale functie in de woonkernen en vormen een bindende factor. Sport wordt niet langer beschouwd als doel op zich, maar zal in toenemende mate als instrument worden ingezet bij andere sectoren zoals jeugd, ouderen, gezondheid en onderwijs.

De gemeente Eijsden-Margraten bestaat uit de kerkdorpen Banholt, Bemelen, Cadier en Keer, Eckelrade, Eijsden, Sint Geertruid, Gronsveld, Margraten, Mesch, Mheer, Noorbeek, Oost-Maarland, Rijckholt en Scheulder. De gemeente is in 2011 ontstaan bij de gemeentelijke herindeling door het samenvoegen van de gemeenten Margraten en Eijsden.

Het inwonersaantal per 1 januari 2013 bedraagt 25.084

1.1. Huidig sportaanbod en –deelname.

In het najaar 2013 is aan 1.650 inwoners 4 tot en met 18 jaar van de gemeente Eijsden-Margraten gevraagd deel te nemen aan een schriftelijke enquête over sport en bewegen. De kinderen en jongeren zijn benaderd op basis van een aselechte steekproef. In de enquête is ingegaan op het sport- en beweegpatroon, sport- en beweegwensen en persoonlijke gegevens. Ook is gevraagd wat redenen zijn om niet vaker deel te nemen aan sport- of beweegactiviteiten, of men is gestopt bij een sportvereniging en hoe men zich op de hoogte stelt van het sportaanbod in de gemeente. Tot slot is gevraagd naar het gebruik van buiten- en binnensport accommodaties en naar de mening over de veiligheid, het onderhoud en de bereikbaarheid van enkele voorzieningen in de openbare ruimte.

Sport- en beweegparticipatie algemeen

In Zuid-Limburg sport 63% van de bevolking tenminste 12 keer per jaar, landelijk is dat zo'n 65%. In Eijsden-Margraten is 27,5% van de bevolking lid van een sportvereniging, landelijk is dat 26,5%. De overige sporters sporten op eigen gelegenheid, bij de fitness, het zwembad, beweeggroepen et cetera. Van een aantal populaire sporten worden voetbal, wielrennen/mountainbiken en wandelen in Eijsden-Margraten door een groter deel van de bevolking beoefend dan het landelijke gemiddelde. Van de volwassen bevolking voldoet in Eijsden-Margraten een groter percentage aan de beweegnorm dan in Zuid-Limburg als geheel. Bij bewegen telt ten opzichte van sporten tuinieren wel mee, maar bijjarten bijvoorbeeld niet.

Onderzoek onder de jeugd

Respons

569 kinderen en jongeren hebben de enquête ingevuld die in september 2013 naar 1.650 personen in de leeftijd 4-18 jaar is gestuurd (35%). De respons is goed vergelijkbaar met de samenstelling van de (jeugdige) bevolking in de gemeente qua leeftijd, kern, geslacht en etniciteit.

Sport- en beweeggedrag

Zoals bij jongeren gebruikelijk sporten ze vaak. 92% heeft het afgelopen jaar sportactiviteiten ondernomen, het merendeel tenminste wekelijks. Voetbal is veruit de meest populaire sport (35%) gevolgd door zwemmen en dansen. 77% is lid van een sportvereniging, 28% gaat naar het fitnesscentrum of zwembad. 14% neemt wel eens deel aan een sportevenement. Hoewel accommodaties in de eigen gemeente duidelijk het populairst zijn, gaat 39% naar binnensportaccommodaties en 23% naar buitensportaccommodaties in een andere gemeente.

	Percentage respondent (N=568)
afgelopen half jaar geen sport of beweegactiviteiten gedaan	8%
afgelopen jaar sport- of beweegactiviteiten gedaan	92%
1-2 keer totaal	1%
3-4 keer totaal	2%
5-6 keer totaal	1%
1 -3 keer per maand	3%
1 keer per week	14%
meer dan 1 keer per week	71%

De Nederlandse Norm Gezond Bewegen schrijft voor de jeugd een uur matig intensief bewegen per dag voor (teneinde door bewegen gezondheidswinst te boeken). 40% van de respondenten doet dit. 37% van de jeugdigen is in de afgelopen vijf jaar gestopt bij een vereniging, met name omdat ze het niet meer gezellig vonden, er geen tijd meer voor was of de tijdstippen ongelegen waren.

Tijdgebrek is eveneens de belangrijkste reden om niet te sporten of niet vaker te sporten. 'Geen zin' staat op nummer twee.

De belangrijkste informatiebron over sportaanbod zijn familie, vrienden en bekenden (64%). Op de tweede en derde plek staan informatie via internet en via school.

Sport- en beweegwensen

61% van de respondenten wil in de toekomst een (extra) sport- of beweegactiviteit oppakken. Men denkt dan met name aan dansen, tennis, voetbal, fitness of paardrijden.

36% van de respondenten is zonder meer bereid buiten de eigen woonplaats te sporten, 34% onder voorwaarden en 30% niet. 27% van de respondenten is zonder meer bereid buiten de eigen gemeente te sporten, 30% onder voorwaarden en 43% niet. Bij voorwaarden moet men denken aan de aanwezigheid van een aanbod dat in Eijsden-Margraten niet is, of als er een leukere vereniging is.

Gemeentelijke sportaccommodaties

52% van de jeugd maakt gebruik van de buitensportaccommodaties en 57% van de binnensportaccommodaties.

Sport en beweegparticipatie

Beweging

De GGD voert in opdracht van de gemeenten in Zuid-Limburg onderzoek uit naar diverse gezondheidsindicatoren, waaronder bewegen, chronische aandoeningen en overgewicht.¹ De rapportage stamt uit 2010; een nieuwe monitor is in voorbereiding.

Diverse gezondheidscijfers ²	Eijsden-Margraten	Zuid Limburg
Voldoen aan de beweegnorm ³ , 20-54-jarigen	69,3%	61,9%
Voldoen aan de beweegnorm, 55-74-jarigen	73,3%	67%
Voldoen aan de beweegnorm, 75 plussers	46,4%	38,4%

¹ Lamberts, P. (red.) (2010). *Een gezonde kijk op Eijsden-Margraten*. Geleen: GGD Zuid-Limburg.

² idem

³ Een onderzoek onder senioren in Margraten enkele jaren geleden uitgevoerd door het Huis voor de Sport laat eenzelfde positieve beeld zien.

Sportdeelname

In Zuid-Limburg sport 63% van de bevolking tenminste 12 keer per jaar, landelijk is dat zo'n 65%.⁴ Hierin zien we de laatste jaren geen stijgende lijn meer. In vergrijzende gebieden zoals Zuid-Limburg is dat ook niet meer te verwachten omdat de (per definitie minder vaak sportende) groep senioren als maar zwaarder op het gemiddelde gaat drukken; zelfs al wordt die groep *an sich* altijd actiever.⁵ Cijfermatig is in deze groep dus wel de meeste winst te behalen

Verenigingslidmaatschap

26,5% van de Nederlandse bevolking is lid van tenminste één sportvereniging (in een bij NOC*NSF aangesloten sportbond). In Eijsden-Margraten is dit 27,5% en daarmee dus meer.⁶ In de omliggende gemeenten Maastricht, Gulpen-Wittem en Valkenburg ligt het percentage ook wat lager. Onder de jeugd in Eijsden-Margraten bedraagt dit 77% (zie hoofdstuk 4).

Participatie enkele sporttakken

Onderstaand een weergave van het beoefenen van enkele populaire takken van sport, in vergelijking met de rest van Nederland.

Tak van sport ⁷	Eijsden-Margraten	Nederland
Voetbal, % van de bevolking	10,1 à 13%	7,2%
Tennis, % van de bevolking	3,1 à 4,7%	4%
Fitness, % van de huishoudens ⁸	21,6%	27%
Hardlopen/trimmen, % van de huishoudens	7,2%	9%
Wandelen, % van de huishoudens	55,3 %	38%
Wielrennen/mountainbiken, % van de huishoudens	9,1%	4%
Zwemmen, % van de huishoudens	16,7 %	22%

Opvallend is het nog grote aantal voetballers en het grote aantal gezinnen waarin een persoon wandelt of wielersport beoefent. Wandelen en fietsen laat zich wellicht verklaren door het passende landschap/mogelijkheden in de gemeente en regionale/euregionale omgeving.

Populaire sporten

Door de respondenten is aangegeven dat voetbal, zwemmen, dansen en fietsen de vier populairste sporten/ beweegactiviteiten zijn. De activiteit fietsen betreft vooral het van en naar school fietsen. Ruim driekwart van de respondenten is lid van een sportvereniging. Van de respondenten, die hebben aangegeven de afgelopen maanden te hebben gesport, heeft 87% dit in georganiseerd verband gedaan. De meeste jongeren sporten in de eigen gemeente, vooral de binnensportaccommodaties in de eigen gemeente worden veel gebruikt.

Bewegen

⁴ Hoekman, R. et al. (red.) (2013). Sportaccommodaties in beeld. Utrecht: Mulier Instituut.

⁵ In opdracht van de Provincie Limburg en het Huis voor de Sport werkt het Mulier Instituut momenteel aan meer gedetailleerde dataset waarin specifieke cijfers voor de regio Maastricht en Mergelland worden gegenereerd. De resultaten zijn begin 2014 te verwachten.

⁶ NOC*NSF (2013). Dataset K/ISS over 2011.

⁷ Voetbal en tennis: NOC*NSF (2013). Dataset KISS over 2011. Overige sporten: Cendris Streetlife (2013). Huishoudensonderzoek via Zorgatlas.

⁸ Dit wil zeggen: de kans dat tenminste één persoon in een ondervraagd huishouden deze sport bedrijft.

Als het gaat om bewegen (hierbij wordt buitenspelen bijvoorbeeld wel meegenomen) blijkt dat circa zes op de tien respondenten niet voldoet aan de norm om dagelijks een uur matig intensief te bewegen.

	Percentage respondenten (N=568)
Dagelijks gemiddeld een uur of langer	40%
Dagelijks gemiddeld een half uur tot een uur	28%
5 of 6 dagen per week gemiddeld minimaal een half uur	22%
Minder dan bovenstaande mogelijkheden	10%

Ruim een derde (37%) van de respondenten geeft aan in de afgelopen 5 jaar te zijn gestopt met sporten bij een sportvereniging. Dit percentage ligt voor de groep 13 t/m 18 jarigen iets hoger dan voor de 4 t/m 12 jarigen (zie tabel B7 in de bijlage). Dat is niet ongebruikelijk aangezien de middelbare schoolperiode doorgaans de kritieke periode is in het continueren van sport; uitval is groot.

De redenen om te stoppen waren vooral omdat men het niet meer gezellig vond en vanwege tijdgebrek, dit gold voor respectievelijk 31% en 25% van de 204 respondenten die zijn gestopt.

Sport en beweegwensen

Bijna vier op de tien respondenten (39%) wil in de toekomst (nog) andere sporten gaan doen (zie tabel). Dansen, tennis, voetbal, fitness en paardrijden zijn het meest als toekomstige mogelijke sporten genoemd.

Tabel: Sport- of beweegactiviteiten die men in de toekomst (ook) wil gaan doen

	Percentage respondenten (N=557)
Er zijn in de toekomst geen sport- beweegactiviteiten die ik (ook) wil gaan doen.	61% (n=340)
Er zijn in de toekomst wel sport- beweegactiviteiten die ik (ook) wil gaan doen	39% (n=217)
sporten die het meest zijn genoemd:	
dansen	29 respondenten
tennis	25 respondenten
voetbal	23 respondenten
fitness	18 respondenten
paardrijden	16 respondenten

Nabijheid

Uit de enquête blijkt dat in totaal 70% van de jongeren bereid is om buiten de eigen woonplaats te gaan sporten en 57% bereid is buiten de gemeente te sporten. Een derde geeft aan dat dit dan wel onder bepaalde voorwaarden is, bijvoorbeeld omdat daar een sport wordt aangeboden die in de eigen gemeente niet wordt aangeboden, omdat de vereniging leuker is of omdat men er op flexibeler tijden terecht kan.

Gemeentelijke sportaccommodaties.

De gemeentelijke buitensportaccommodaties worden door 52% van de jongeren gebruikt, tegenover 57% van de binnensportaccommodaties. Over het algemeen is men tevreden over de veiligheid, onderhoudstoestand en bereikbaarheid van de accommodatie. Opvallend is dat tien respondenten

hier hebben opgemerkt dat er sprake is van een onveilige verkeerssituatie rondom de buitensportaccommodaties, waarvan vijf respondenten expliciet de Bemelerweg hebben genoemd.

Verenigingen

De landelijke tendensen aangaande de veranderingen in de vrijetijdsbesteding, zijn ook in Eijsden-Margraten voelbaar. Hoewel de gemeente beschikt over een groot aantal verenigingen, neemt de druk op het verenigingsleven verder toe. Uit gesprekken met verenigingen blijkt dat het voor verenigingen steeds moeilijker wordt om voldoende vrijwilligers te vinden, wat wordt versterkt door de toenemende complexiteit van het verenigingsbestuur. Veel verenigingen weten ook niet goed hoe ze deze problemen aan moeten pakken.

De gemeente Eijsden-Margraten onderkent het belang van een rijk en gevarieerd verenigingsleven en is dan ook van mening dat verenigingen op een verantwoorde wijze ondersteund dienen te worden. Het is juist nu van belang voor verenigingen om pro-actief en toekomstgericht beleid te voeren om uiteindelijk het hoofd boven water te kunnen houden.

1.2. Strategische visie

In de Strategische visie 2022 Eijsden-Margraten “Vernieuwen door Verbinden” worden vijf ambities en acht thema’s met elkaar verbonden. Samen geven zij een duidelijke richting aan het beleid van de gemeente Eijsden-Margraten richting 2022. Een van deze ambities is burgerkracht. “De verzorgingsstaat, met een overheid die veel voorzieningen garandeerde, verandert naar een maatschappij met meer zelfredzaamheid en een eigen verantwoordelijkheid voor onze burgers”. Inwoners krijgen de kans om initiatief te nemen, de burgers hebben de kracht om dorpen vitaal te maken. Deze burgerkracht zien we ook terug bij de vele ondernemende vrijwilligers, die nieuwe voorzieningen creëren die inspelen op veranderende maatschappelijke behoeften, ook deze initiatieven dragen bij aan een dynamische toekomstbestendige samenleving.

De strategische visie kent acht thema’s. Een van de thema’s is vitale kernen. “Eijsden-Margraten kent een sterke gemeenschapszin en sociale cohesie in de vijftien kerkdorpen, de gehuchten en de buurtschappen. Dit blijkt onder meer uit de zeer hoge verenigingsdichtheid en 7.000 actieve vrijwilligers. Dat biedt een goede basis voor meer zelfsturing vanuit de dorpen. Deze gemeenschapszin en sociale cohesie vragen echter wel om ‘onderhoud’ en zullen niet altijd zo vanzelfsprekend blijven. Vandaar dat de gemeente richting 2022 vooral aandacht voor en ondersteuning aan vrijwilligers en hun initiatieven wil geven”.

De concrete doelen (relevant voor deze beleidsnota) zijn;

- Levendige dorpen, vitale leefgemeenschappen die de basis vormen voor meer zelfsturing en initiatieven ‘van onderop’.
- Alle inwoners beschikken in 2022 over kwalitatief goede, levensvatbare en bereikbare voorzieningen. Een aantal basisvoorzieningen vinden zij terug in de nabije omgeving. Gedacht wordt daarbij aan de schaal van Heuvelland, het Plateau en het Maasdal. Andere voorzieningen kennen een grotere schaal, die in sommige gevallen zelfs de gemeente overstijgt.
- Bereikbaarheid, ook financieel, en levensvatbaarheid gaan boven nabijheid. Maastricht, het Heuvelland en/of grensgemeenten bieden bovenregionale voorzieningen.
- Het totaalpakket in de regio laat een uitgebalanceerd plaatje zien; voorzieningen liggen gespreid (deels geclusterd), zijn op elkaar afgestemd en zijn bereikbaar. De gemeente draagt zo nodig de financiële verantwoordelijkheid mee voor het in stand houden van deze voorzieningen. Geen free rides meer, dus als burgers gebruik maken van voorzieningen die andere gemeenten in stand houden is het bespreekbaar om daar ook financieel aan bij te dragen.

Een ander thema is “Zorg en Welzijn, goed voor ‘mekaar’”. De gemeente krijgt de komende jaren steeds meer taken in het ‘sociale domein’. Naast het uitvoeren van deze zorgtaken is het ook van belang in te zetten op preventie. Sport kan op vele manieren een bijdrage leveren in het verbeteren van gezondheid en dus het voorkomen van zorgvragen. Daarnaast kan sporten of bewegen samen met anderen ook belangrijk zijn in het voorkomen van eenzaamheid.

1.3. Raadsprogramma 2011-2014

In het coalitieprogramma 2011-2014 worden als hoofdpunten van beleid o.a. genoemd:

1. Vitaliteit en duurzaamheid vormen de kernthema's van de gemeente. Zij vormen ieder op zich en in hun onderlinge samenhang de kern van het te voeren beleid met als motto: vitaal en duurzaam.
2. Formuleren en uitvoeren van een samenhangend beleid als antwoord op de krimp, zich vertalend in een clustering van kernen (binnen clusters zijn alle voorzieningen voorhanden) in relatie met een prioritering van kernen aan de hand van kerngrootte. Het antwoord op krimp kan niet alleen door de gemeente worden gegeven; hiervoor is samenwerking met alle betrokken partners een absolute vereiste.
Motto: krimp zonder kramp.
3. Gerichte aandacht voor alle doelgroepen in onze gemeente: zorgbehoevenden, sociaal zwakkeren, de jeugd, senioren, verenigingen en bedrijven, onze gasten en bezoekers.

De relevante programma's worden hierna kort benoemd:

Openbare ruimte, verkeer en vervoer

Natuur en landschap zijn kernkwaliteiten van de gemeente Eijsden-Margraten. Met respect daarvoor moeten landbouw, toerisme en recreatie worden behouden en in onderlinge samenhang verder worden versterkt. Dit is de taakopdracht van de gemeente. (...) uitbreiding toerisme en recreatie (...) behoud en verandering moeten stuk voor stuk voldoen aan de hoge standaards voor natuur en landschap en de doelstelling duurzaamheid. Daarbij gaat kwaliteit boven kwantiteit.

Onderwijs

Het beleid is erop gericht brede scholen te ontwikkelen, waarin zoveel mogelijk voorzieningen worden ondergebracht in het kader van de leefbaarheid. Medegebruik van scholen door verenigingen/instellingen wordt daarom gestimuleerd.

Cultuur, sport en recreatie

Uitgangspunt is het handhaven van het rijke en veelzijdige sportaanbod. De kwaliteiten van sportcomplexen wordt geborgd en deelnemen aan sport wordt bevorderd, onder meer door ondersteuning van de sportverenigingen.

De kwaliteit van de sportcomplexen dienst gewaarborgd en afgestemd te zijn op de behoefte van de vereniging op voorwaarde dat de vereniging die gebruik maakt van de desbetreffende complexen voldoende levensvatbaar zijn. Verder moet aandacht besteed worden aan verbreding van het sportaanbod.

Sport is ook meer dan recreatie en vrijetijdsbesteding. Actieve deelname aan sport is niet alleen belangrijk voor de volksgezondheid voor jong en oud, maar ook om jongeren in teamverband te leren optreden, regels in acht te nemen en eigenwaarde op te laten bouwen.

Van belang wordt geacht dat sportverenigingen financieel en organisatorisch worden ondersteund. Deze ondersteuning zal selectief en flexibel worden afgestemd op de belangstelling van de inwoners voor de verschillende verenigingen.

Sociale voorzieningen

De vele dorpen binnen de gemeente worden gekenmerkt door een rijk gemeenschaps- en verenigingsleven. De onderlinge solidariteit is groot. De gemeente stimuleert die saamhorigheid, die zich uit op velerlei wijzen, via haar subsidie- en accommodatiebeleid.

1.4. Sport in relatie tot andere beleidsterreinen

1.4.1. Jeugd

Sport kan een wezenlijke bijdrage leveren aan de uitvoering van het jeugdbeleid. Sportparticipatie beoogt om meer beleid te maken mét jonge mensen en niet alleen over hun hoofden heen. Dat kan door deel te nemen aan of het organiseren van sportieve en recreatieve activiteiten. Hierdoor wordt aan jonge mensen meer ruimte gegeven voor eigen initiatief en voor eigen verantwoordelijkheid. Ook sportverenigingen kunnen hierin een actieve rol spelen.

De ongezondere leefstijl van jongeren noodzaakt een aanpak waarbij jongeren vooral met de intrinsieke aantrekkelijkheid van sporten bewegen kennismaken. Niet al te nadrukkelijk de gezondheidswaarde onder de aandacht brengen, maar aansluiten op speels bewegen en spelen. Hoe

vroeger de scholieren, nog voor overgewicht een fysiek probleem vormt, beleven dat sport en bewegen leuk is, hoe meer een ongezonde leefstijl kan worden voorkomen. Een samenwerking tussen onderwijs en sport is hiervoor een noodzakelijk uitgangspunt.

1.4.2. Ouderen

Zoals in hoofdstuk 2 wordt beschreven vergrijst Limburg sterker dan de rest van Nederland. Uitgangspunt is dat de groeiende groep ouderen zolang mogelijk in hun eigen omgeving moet/kan blijven wonen. Voorzieningen en activiteiten op het gebied van sporten en bewegen zijn hiervoor ook van belang. Het sport- en ouderenbeleid zal dan ook integraal moeten worden aangepakt. Er zal een actief stimuleringsbeleid gevoerd moeten worden voor seniorenparticipatie binnen de georganiseerde sport en particuliere aanbieders.

1.4.3. Gezondheid

Gezondheid is een groot goed. Het aantal volwassenen en jongeren dat rookt, te veel drinkt, te weinig beweegt en ongezond eet blijft verontrustend hoog. Beweeg- en voedingsnormen worden door een overgrote meerderheid niet gehaald. Aandoeningen aan het bewegingsapparaat vormen de belangrijkste gezondheidsachterstand. Gelet op de toenemende vergrijzing zullen de aandoeningen van het bewegingsapparaat naar verwachting verder toenemen. Onder jongeren zijn vooral bewegingsarmoede en overgewicht factoren in opkomst die de gezondheid negatief beïnvloeden.

Sport en bewegen leveren een belangrijke bijdrage aan onze gezondheid. Het verbetert niet alleen de gezondheid maar is vooral ook plezierig en ontspannend.

1.4.4. Onderwijs

Hoewel het onderwijs zelf verantwoordelijk is voor de invulling van het bewegingsonderwijs, is in het kader van een integrale sportnota een koppeling tussen het onderwijs en de sport zeer wenselijk. Het sporten en bewegen moet beginnen bij leerlingen van het basisonderwijs en met name vanuit het ministerie van VWS komen er steeds meer initiatieven om het sportaanbod in het basisonderwijs, tijdens of na de reguliere schooltijd, verder uit te breiden. Daarnaast is het onderwijs bij uitstek een vindplaats voor jeugd en jongeren om allerlei andere activiteiten op het gebied van sporten en bewegen te initiëren. In dit verband wordt gewezen op de Impuls regeling Brede scholen sport en cultuur.

Gemeenten vervullen een belangrijke coördinerende en ondersteunende rol bij de uitvoering van de *'Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur.'* Gemeenten kunnen de samenwerking stimuleren tussen (brede) scholen, culturele instellingen, sportverenigingen en andere lokale organisaties (bijv. naschoolse opvang en welzijnsinstellingen). Samen met deze organisaties kunnen gemeenten de randvoorwaarden invullen die een succesvolle aanpak mogelijk maken. De gemeente Eijsden-Margraten heeft 2 combinatiefunctionarissen ingezet, voorlopig voor de duur van een jaar (september 2012 tot september 2013). Een combinatiefunctionaris zet zich in voor het aanbieden van sportactiviteiten tijdens en na schooltijd. Daarnaast heeft hij een nieuw gymplan geschreven voor alle basisscholen.

1.4.5. WMO

Sport is één van de terreinen die kansen biedt om als gemeente en instelling op een creatieve manier vorm te geven aan het participatiedoel van de Wmo. Uitgangspunt van de Wmo is immers dat mensen participeren en sport is daar een mooi middel voor. Sport richt zich op de samenbindende kracht van burgers en draagt bovendien bij aan het verminderen van maatschappelijke problemen, zoals veiligheid en leefbaarheid in buurten en het voorkomen van (zwaardere) zorg.

1.4.6. Toerisme

Deel uitmakend van het Nationaal Landschap Mergelland behoort de gemeente Eijsden-Margraten tot een van de mooiste Zuid-Limburgse gemeenten. Het optimaliseren van wandel- en fietsroutes kan bijdragen aan dit streven en heeft daarmee tevens een positief effect op de inwoners van Eijsden-Margraten die willen sporten en bewegen.

Ook ontwikkelingen op het gebied van zorgtoerisme kunnen een positieve invloed hebben op enerzijds het gebruik van bestaande sportvoorzieningen maar anderzijds ook op nieuwe initiatieven op het gebied van sporten en bewegen.

Hoofdstuk 2 Externe ontwikkelingen

2.1. demografische ontwikkelingen

De Nederlandse bevolking blijft groeien; rond 2035 is het maximum aantal inwoners van 18 miljoen bereikt (VWS, 2004). Nederland vergrijsd en het aandeel 40-plussers zal blijven stijgen. Het aandeel mensen (en met name jongeren) met overgewicht blijft stijgen zeker ook in vergelijking met andere Europese landen. Met betrekking tot de sportparticipatie is (in relatie tot de te verwachten bevolkingsopbouw in 2020) de verwachting dat met name de jongeren tot 20 jaar en de groep van 55-plussers de komende jaren meer zullen gaan sporten.

Ook de demografische ontwikkelingen in de gemeente Eijsden-Margraten laten zien dat er veranderingen zullen gaan optreden in de vraag en dat sportverenigingen zich daarop zullen moeten aanpassen.

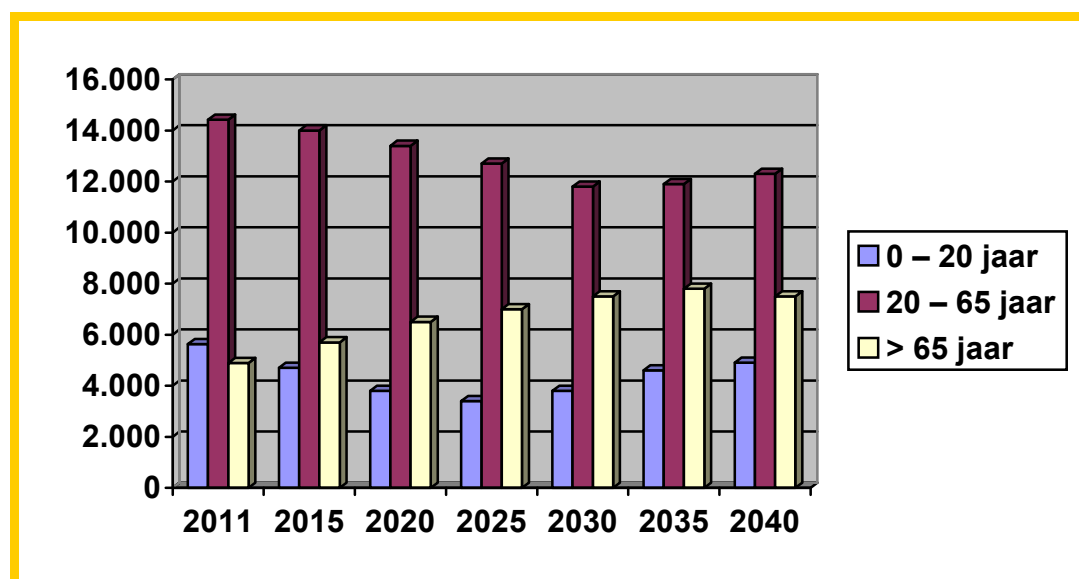
Leeftijdsoopbouw en de toekomstige sportparticipatie

De landelijke trend van vergrijzing is ook in Eijsden-Margraten goed herkenbaar.

In het Heuvelland spelen met betrekking tot de bevolkingsopbouw twee factoren een rol: vergrijzing en krimp. De opbouw wordt in onderstaand schema weergegeven.

Bevolkingsopbouw gemeente Eijsden-Margraten⁹

	2011	2015	2020	2025	2030	2035	2040
0 – 20 jaar	5.633	4.700	3.800	3.400	3.800	4.600	4.900
20 – 65 jaar	14.420	14.000	13.400	12.700	11.800	11.900	12.300
> 65 jaar	4.887	5.700	6.500	7.000	7.500	7.800	7.500
Totaal	24.940	24.400	23.700	23.100	23.100	24.200	24.700

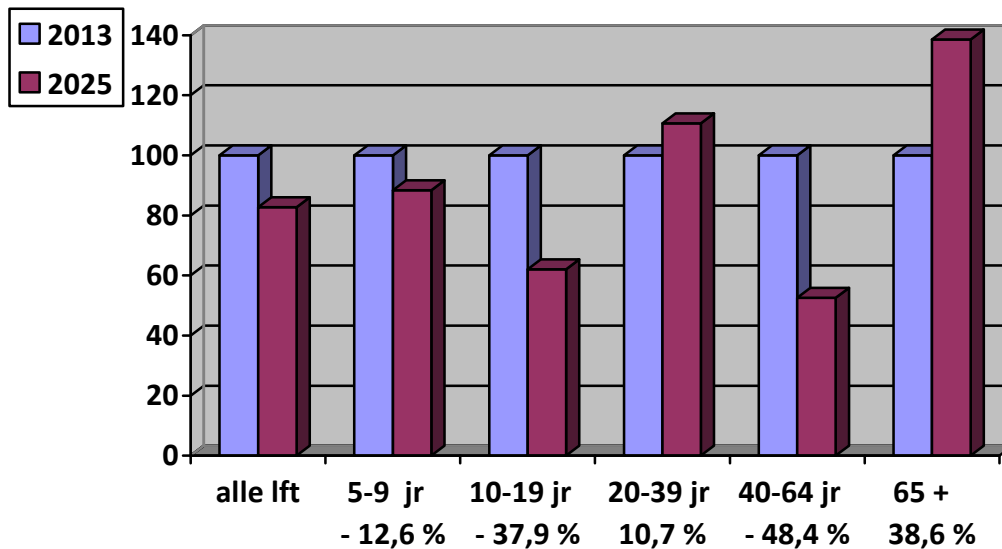
In bovenstaande tabel en grafiek is te zien hoe volgens Etil het aantal inwoners van de Gemeente Eijsden-Margraten de komende jaren zal dalen, en pas na 2029 weer zal stijgen naar ongeveer het huidige niveau. Daarnaast laat ook de leeftijdsopbouw in de gehele provincie Limburg voor de komende jaren een sterke vergrijzing zien.

⁹ etil.nl

Uit de prognoses van het aantal basisschoolleerlingen blijkt dat dit aantal de komende 10 jaar met 25% zal afnemen. Met recht mag dan ook geconcludeerd worden dat ook de ontgroening (afname aantal jongeren) de komende jaren in Eijsden-Margraten aan de orde zal zijn.

Dr. Krimp

Wat krimp betekent voor de verenigingen is met behulp van het instrument dr. Krimp van het Huis voor de Sport berekend. Onderstaande tabel laat de te verwachten groei in procenten per leeftijdscategorie zien tot 2025.

De vergrijzing biedt ook kansen. Door het aantal sportende senioren, zal de vraag naar een passend aanbod voor deze groep wel stijgen¹⁰. Voor sportverenigingen kan het aantrekkelijk zijn om hier op in te spelen. Maar juist door de gezondheidswinst en het vergroten van de zelfredzaamheid van ouderen door sport en bewegen, kan het voor de gemeente heel interessant zijn om speciale aandacht te hebben voor deze groep. De tennisbond bijvoorbeeld had in 2006, 62%¹¹ van de leden die ouder waren dan 35 jaar.

2.2. sociaal-maatschappelijke en economische ontwikkelingen

Maatschappelijke ontwikkelingen hebben een grote invloed op het bewegen naast het werken. Denk bijvoorbeeld aan de veranderende normen en waarden op het gebied van maatschappelijke ontwikkelingen en de veranderingen in de vrije tijdsbesteding. Ook het tijdgebrek bij tweeverdieners en jonge ouders is van grote invloed op het sportgedrag.

Leeftijd is en blijft een belangrijke factor in de sportdeelname: kinderen in de basisschoolleeftijd doen het meest aan sport, in de puberteit neemt dit sterk af, op volwassen leeftijd tot ongeveer 65 jaar blijft de sportdeelname in minstens 40 weken per jaar constant, waarna deze verder afneemt. Rond de leeftijd van 70 jaar nemen de wil en de fysieke mogelijkheid om aan sport te doen af. Hoewel mensen langer leven en vitaal zijn, is deze grens van 70 jaar in de afgelopen jaren niet veranderd.

De sportdeelname van inwonende kinderen, alleenstaanden en paren tot 40 jaar is het hoogst; bij volwassenen van boven de 40 jaar het laagst. Een levensfase waarin de sportdeelname ook lager is, is die waarin een gezin jonge kinderen heeft: de beperkte vrije tijd laat minder ruimte over voor sportdeelname.

De verschillen in sportdeelname tussen leeftijdsgroepen worden in de loop der tijd echter wel steeds kleiner. Een blik op de sportdeelname van verschillende leeftijdsgroepen laat zien dat mensen die tussen 1940 en 1963 geboren zijn de laatste jaren veel meer aan sport doen dan eerdere

¹⁰ Artikel dagblad de limburger: ‘‘De vergrijzing biedt ook kansen’’

¹¹ eijsden-margraten.nl/subsidieregeling

leeftijdsgroepen. Doordat deze groep ook in absolute zin een groot deel van de Nederlandse samenleving vormt, is het belangrijk zowel vanuit het oogpunt van sportaanbod als van beschikbare accommodaties hier oog voor te hebben. Door de leeftijdsopbouw van de Nederlandse samenleving zijn ook de meeste niet-sporters tussen de 25 en 64 jaar. Zij doen niet aan sport omdat ze er geen tijd voor kunnen vinden, de gezondheid het niet (meer) toelaat, het geen gewoonte is of omdat ze een voorkeur hebben voor andere bezigheden. Een derde van deze leeftijdsgroep krijgt ook niet voldoende beweging uit andere activiteiten.

Naast grijs en gekleurder raakt de Nederlandse bevolking ook hoger opgeleid. Onderzoek wijst uit dat gezien het feit dat hoogopgeleiden over het algemeen meer aan sport doen dan laagopgeleiden verwacht zou mogen worden dat een verhoging van het opleidingsniveau positieve gevolgen heeft voor de sportdeelname.

De voorspelbare levensloop verdwijnt. Mensen willen zelf invulling geven aan hun leven, zelf hun identiteit bepalen en niet tot de massa behoren. Een gevolg is dat "de vergrijzing verjongt" en dat de Zapp-cultuur ontstaat. De consequentie voor de sport kan zijn dat er meer maatwerk geleverd moet worden om sporters aan te trekken en te behouden. Sporters zoeken steeds meer korte termijn verbindingen zonder verplichtingen.

Samenvatten:

Een gezonde levensstijl is de eigen verantwoordelijkheid van mensen. Daardoor zijn roken, ongezond eten en drinken steeds meer taboe binnen onze samenleving. Het gevolg is dat steeds meer bedrijven sporten en bewegen gaan stimuleren. De focus komt te liggen op preventie en gezondheid en conditie worden belangrijke redenen voor mensen om te sporten.

De regelgeving van de overheid maakt het voor de georganiseerde sport lastig om gekwalificeerde vrijwilligers te vinden (vooral bestuurlijk) met de juiste diploma's en kwalificaties.

Meer mensen hebben steeds minder tijd voor dingen. Deze trend geldt vooral voor de leeftijdscategorie 20-50 jaar en hun kinderen. De beschikbare tijd en geld wordt over steeds meer goederen en activiteiten uitgesmeerd. Men doet van alles maar vaak gedurende een korte periode.

Flexibiliteit van het sportaanbod is daarom noodzakelijk, mensen willen sporten wanneer het hen uitkomt. De sporter is bereid te betalen voor hoge kwaliteit van het sportaanbod. Daarnaast wil de sporter niet alleen sporten, maar zoekt hij ook ontspanning en sociale contacten.

Naar verwachting gaat 93% van de gemeenten bezuinigen op sport of doet dat al. Dat kan leiden tot minder sportaanbod, hogere gebruikskosten van accommodaties of uit-/afgestelde ruimtelijke investeringen. Verenigingen hebben het onder andere hierdoor moeilijk en dit kan weer negatieve gevolgen hebben voor de sportparticipatie. Ook omdat burgers sowieso minder te besteden hebben. Zo kiezen zij wellicht minder vaak voor (georganiseerde) sport.

2.3. politiek bestuurlijke ontwikkelingen

Sport wordt in toenemende mate erkend als middel om maatschappelijke problemen aan te pakken. De overheid heeft dit ook vertaald in beleid. Door het ministerie van VWS is de afgelopen jaren een aantal regelingen (BOS-impuls, Impuls Brede scholen, sport en cultuur) in het leven geroepen die het sport- en beweeggedrag moeten stimuleren. Ook de gemeente Eijsden-Margraten participeert in deze regelingen.

Een andere ontwikkeling is die van de terugtrekkende overheid. Er wordt meer verwacht van de zelfredzaamheid van burgers en verenigingen. De overheid biedt de randvoorwaarden, er wordt ook veel van het initiatief van de burgers zelf verwacht.

Ook binnen de gemeente Eijsden-Margraten hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die van invloed (kunnen) zijn op het sportbeleid. Een onderdeel van het sportbeleid is het accommodatiebeleid. Door de raad is in 2012 een aantal uitgangspunten vastgesteld, die leidend zijn voor het toekomstige (sport) accommodatiebeleid.

De reeds vastgestelde uitgangspunten zijn:

- Gelijkheid in tarieven voor alle hurende verenigingen.
- Toewerken naar betaalbare accommodaties voor eigenaar en gebruikers.
- Gelijkheid in investeringen en inrichting op basis van de normering van NOC/NSF van de accommodatie voor alle hurende verenigingen.
- Extra wensen worden door de vereniging/organisatie zelf gefinancierd.
- Minder bureaucratie voor verenigingen.
- De subsidiebedragen worden voor vier jaar vastgelegd.
- Afstappen van het 'rondpompen' van geld.
- Voor iedere kern lever de gemeente een bijdrage in onderhoudskosten van één, ten hoogste twee gemeenschapshuizen, afhankelijk van de grootte van de betreffende kern, waar de gemeente geen eigenaar van is.
- De gemeente investeert alleen in verenigingen die levensvatbaar zijn.
- In de toekomst stimuleert de gemeente clustering van accommodaties.
- Tevens streeft de gemeente naar vijf centraal gelegen voorzieningen waar het investeringsniveau hoger is.
- De gemeente onderhoudt alleen die velden en accommodaties die op basis van de behoefteberekening van de NOC/NSF-normering noodzakelijk zijn.
- Duidelijkheid over de gemeentelijke taak en rol als verhuurder.

Daarnaast echter kan sportbeleid veel breder ingezet worden. Door middel van dit beleid kan de gemeente sport gebruiken als middel om ook andere doelen te bereiken. Denk hierbij aan bestrijding van overgewicht, bevorderen van gezondheid en participatie van inwoners, of het betrekken van jeugd en jongeren bij actieve vormen van vrijetijdsbesteding.

Hoofdstuk 3 Sportvisie gemeente Eijsden-Margraten

3.1. Inleiding

De gemeente Eijsden-Margraten is zich bewust van de toegevoegde waarde van sport en bewegen. Sport en bewegen bevordert immers niet alleen de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de lokale bevolking, maar kan ook positieve impulsen geven aan de leefbaarheid. Investeren in sport is dus ook investeren in de samenleving. Om sport en bewegen te verankeren en optimaal als middel in te zetten bij andere beleidsterreinen is het waardevol om een integraal sport- en beweegbeleid vorm te geven.

3.2. Samenwerken

Deze beleidsnota heeft als titel: "Samen voor een leven lang sporten". De gemeente en haar inwoners hebben elkaar nodig om een goede sport en beweegomgeving te realiseren. Door de bezuinigingen verandert de rol van de gemeente. Zij moet noodgedwongen een stapje achteruit doen.

Om het sporten en bewegen optimaal vorm te geven is de samenwerking met externe partijen belangrijk. We gaan uit van de eigen kracht en enthousiasme van de burgers, verenigingen, scholen en welzijnsinstellingen.

Ook binnen de gemeente Eijsden-Margraten heeft sportbeleid een verbinding met andere beleidssectoren zoals de WMO, jeugdbeleid, gezondheidsbeleid en onderwijs.

Waar mogelijk is deze verbinding ook gezocht.

3.3. Missie en taken

De gemeente Eijsden-Margraten wil bewegen en sporten stimuleren en mogelijk maken. Het is belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners blijven sporten of gestimuleerd worden om te gaan sporten. Dit uit oogpunt van gezondheid, ontspanning, leefbaarheid, participatie en ontmoeting. De kwaliteit van de sportbeoefening staat daarbij voorop. We geven prioriteit aan de doelgroepen jeugd en ouderen (50-plussers). Uit de cijfers blijkt dat binnen de gemeente Eijsden-Margraten de doelgroep ouderen de komende jaren gaat toe nemen.

Het voorzieningen- en sportaanbod moeten aansluiten bij de vraag en de behoeften van de (potentiële) sporter. De inwoners moeten in staat worden gesteld om te kunnen sporten en bewegen vanuit hun eigen interesse en omstandigheid, in een bereikbare en geschikte omgeving en tegen een betaalbare prijs.

3.4. Rol van de gemeente

De gemeente Eijsden-Margraten heeft verschillende rollen ten aanzien van sport en bewegen. Zij wil een gemeente zijn die samenwerking en interactie tussen verschillende externe partijen en interne beleidsterreinen stimuleert. Daarnaast vindt zij het belangrijk om initiatieven te ondersteunen en daar waar mogelijk een regisserende rol te vervullen. Ook de strategische visie bepaald de rol van de gemeente, burgerkracht is daarin een belangrijk thema. Dit betekent dat de gemeente niet altijd regelend zal zijn, maar dat er plaats is eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid.

3.4.1. Voorwaardenscheppende/ faciliterende rol

De gemeente Eijsden-Margraten heeft een voorwaardenscheppende rol ten aanzien van (multifunctionele) accommodaties en voorzieningen in de openbare ruimte. Het gaat hierbij vooral om het realiseren en in stand houden van accommodaties

3.4.2. Ondersteunende rol

Het gemeentelijk sportbeleid is er op gericht initiatieven van verenigingen of andere sportaanbieders te ondersteunen. Dit kan zijn door het verstrekken van subsidies, maar ook door ondersteuning te bieden in communicatie, of het in contact brengen van verschillende partners.

3.4.3. Regisserende rol

Deze rol komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in de deelname aan de "Impuls brede scholen sport en cultuur" of wel de inzet van de combinatiefunctionaris. Middels deze regeling zorgt de gemeente er voor dat de gemeente de sportkennismaking van jeugd ondersteund.

3.4.4. Stimulerende rol

Stimulerend en regisserend beleid gaat vaak samen. Stimulerend beleid komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in het organiseren van activiteiten voor bepaalde doelgroepen of ter bestrijding van

bewegingsarmoede of overgewicht. Door middel van voorwaarden in de subsidieverordening kunnen verenigingen gestimuleerd worden een rol te spelen in het aanbieden van sportactiviteiten op basisscholen.

3.5. Doelstelling

Het sportbeleid is erop gericht dat zoveel mogelijk inwoners van Eijsden-Margraten gaan c.q. blijven sporten en bewegen, vanuit de overtuiging dat sporten en bewegen een positieve bijdrage levert aan de gezondheid, de ontspanning en de leefbaarheid. Inwoners moeten actief gestimuleerd worden om te gaan c.q. blijven sporten. Het voorzieningen- en sportaanbod moeten aansluiten bij de vraag en de behoeften van de (potentiële) sporter. De inwoners moeten in staat worden gesteld om te kunnen sporten en bewegen vanuit hun eigen interesse en omstandigheid, in een bereikbare en geschikte omgeving en tegen een betaalbare prijs.

Doelstellingen sportbeleid

- **Zoveel mogelijk inwoners in Eijsden-Margraten (gaan) sporten en bewegen;**
- **Sportdeelname wordt actief gestimuleerd, met jeugd en ouderen als primaire doelgroepen;**
- **Optimale afstemming voorzieningen- en sportaanbod op de vraag van de sporter**
- **Het verhogen van de kwaliteit van sportbeoefening**
- **Het bijdragen aan maatschappelijke doelen, waarbij sport als instrument wordt ingezet**

3.6. Thema's

Om deze doelstellingen te verwezenlijken richt deze nota zich in de volgende hoofdstukken op een aantal thema's. Door het sturen op de samenhang tussen deze thema's wordt optimaal gebruik gemaakt van de mogelijkheden van sport en bewegen als onderdeel van het totale gemeentelijke beleid.

Prioriteiten;

Binnen de genoemde doelstellingen richt de gemeente zich actief op de volgende prioriteiten;

- **Het oprichten van een sportraad**
Een gemeentelijke sportraad is van belang voor zowel de gemeente als de verenigingen zelf. Een sportraad kan de verbinding zijn tussen de verenigingen onderling. Veel verenigingen hebben dezelfde problemen of vragen. Een sportraad kan de samenwerking tussen de verenigingen en de gemeente bevorderen, knelpunten signaleren, en meedenken hoe de gemeentelijke doelstellingen bereikt kunnen worden.
- **Ouderen**
Speerpunt is het bevorderen van bewegen bij ouderen. Bewegen heeft een positieve invloed op de gezondheid van ouderen. Daarnaast kan (samen) bewegen een belangrijke bijdrage leveren in het tegengaan van eenzaamheid doordat de maatschappelijke participatie bevordert wordt.
- **Jongeren**
De derde prioriteit ligt bij het bevorderen van en het voorkomen van uitval in sport en beweeggedrag bij jongeren. Hierbij wordt integraal verwezen naar het door de raad op 22 oktober 2013 vastgestelde "Nieuw Jeugdstelsel Eijsden-Margraten 2014-2017". Een van de speerpunten van dit stelsel is het ontwikkelen van vrijetijdsaanbod dat aansluit bij jongeren. Dit wordt via een nog uit te voeren behoefteonderzoek nader geconcretiseerd.

In deze nota zullen per thema de doelstelling, de resultaten, de activiteiten en de monitoring worden beschreven.

Hoofdstuk 4 Sportstimulering / actieve leefstijl

Het beoefenen van sport, zowel individueel als in teamverband, draagt bij aan de ontwikkeling van de persoonlijkheid, het zelfbeeld, het psychisch- en sociaal welbevinden, de weerbaarheid, de cognitieve ontwikkeling en de sociale vaardigheden van kinderen. Daarnaast heeft het stimuleren van sporten ook een enorme gezondheidswaarde. De gezondheidswaarde van een actieve leefstijl is een belangrijke reden voor het voeren van een actief beleid. Door het Nederlands Instituut voor Sport en Beweging (NISB) is in 2007 gestart met de campagne 30 minuten bewegen. Volgens de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) is het gewenst om tenminste vijf dagen in de week 30 minuten matig intensief te bewegen. Voor jeugd en jongeren is dat 60 minuten per dag.

4.1. Jeugd

Nog steeds komt een groot deel van de jeugd al vroeg in aanraking met sport, maar een groot deel ook niet. De sportverenigingen in de gemeente bieden de jeugd de nodige mogelijkheden. Deze hebben bijvoorbeeld gedurende de BOS-impuls een aanbod op de scholen gedaan. En ook de combinatiefunctionaris, die vanaf 1 september 2012 aan de slag is gegaan, richt zich op het aanbieden van sport- en beweegactiviteiten tijdens en na schooltijd.

Juist inactieve kinderen en jongeren vragen om een specifieke aanpak en zijn eerder geneigd om te sporten en bewegen binnen hun eigen setting dan aan te sluiten bij de vereniging.

Onder bewegen wordt verstaan: spelen, dagelijkse vormen van bewegen en sport. Vooral de jeugd in de basisschoolleeftijd haalt het merendeel van de dagelijkse beweging uit het spelend actief zijn.

Kwetsbaarheid qua bewegen is bij de jeugd vooral van toepassing op de volgende groepen:

- In de leeftijdscategorie van 0-4 jaar is een toename van overgewicht bij de kinderen waarneembaar; De basis voor een goede motorische ontwikkeling wordt al gelegd in de eerste zes maanden;
- Het beweeggedrag van kinderen met lagere sociaal economische status;
- In deze leeftijdsfase 14-15 jarigen is de sportuitval groot door o.a. schoolverplichtingen, baantjes en andere voorkeuren.

4.1.1. Doelstelling:

- Stimuleren dat meer kinderen gaan sporten;
- Stimuleren dat kinderen meer gaan sporten;
- Voorkomen sportuitval bij de jeugd.

Het stimuleren van bewegen heeft een positieve gezondheidsbetekenis voor jeugdigen, zoals:

- Het bevorderen van een actieve leefstijl bij kinderen.
- Het voorkomen en verminderen van overgewicht

4.1.2. Resultaten;

- Een verhoogde sportparticipatiegraad (= het percentage jeugdigen dat 12 keer of meer per jaar aan sport doet);
- Het verhogen van het verenigingslidmaatschap of het behoud van het aantal mensen dat lid is van de georganiseerde sportsector
- meer kinderen/jongeren (met een lage ses) voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen:
- meer bewustzijn van een actieve gezonde leefstijl (gezonde voeding en voldoende bewegen).
- verminderen van overgewicht.

4.1.3. Activiteiten;

- Sportkennismakingslessen op school (sportieve naschoolse opvang, etc);
- Instellen van sportpas voor verenigingsporten / via website sportieve activiteiten aanmelden;
- Ontwikkelen sportboekje voor jeugd;
- Het implementeren van een nieuwe gymmethodiek in de scholen in voormalig Eijsden;
- Active Living; project van de GGD op de basisschool Maurice Rose in Margraten. Het beweeggedrag van kinderen wordt gestimuleerd door aanpassingen op het schoolplein en de routes van en naar school.
- Inzetten combinatiefunctionaris op de basisscholen in Eijsden-Margraten.

- Wij zoeken samenwerking met het AZM (project coach plus). Deze samenwerking is gericht op langdurige, multidisciplinaire interventie.

4.1.4. Monitoring;

- Bijhouden van (jeugd)ledencijfers van verenigingen;
- Rapportage GGD

4.2. Ouderen

De gemeente Eijsden-Margraten wil dat zoveel mogelijk senioren sportief actief worden. Dit vanuit de overtuiging dat bewegen en sporten niet alleen leuk is, maar ook een bijdrage levert aan maatschappelijke doelen zoals leefbaarheid, gezondheid en burgerparticipatie. Daarnaast heeft bewegen en sporten ook een positieve invloed op de zelfredzaamheid en de kwaliteit van leven. Het stimuleren van bewegen en een actieve leefstijl is van invloed op de maatschappelijke participatie van ouderen.

Een inactieve leefstijl bij mensen met langdurige aandoeningen verhoogt niet alleen het risico op overgewicht en langdurige aandoeningen, maar ook het risico op functionele beperkingen en daarmee het verlies op zelfstandigheid. Daartegenover staat dat verantwoord bewegen het verloop van een groot aantal langdurige aandoeningen gunstig kan beïnvloeden en daarmee de zelfstandigheid en de kwaliteit van leven van mensen kan vergroten (Chorus, 2007).

Cijfers uit TNO onderzoek laat zien dat senioren minder bewegen dan de gemiddelde bevolking. Het percentage personen dat aangeeft geen enkele vorm van lichamelijke activiteit te verrichten neemt sterk toe na het 65ste levensjaar. De voormalige gemeente Margraten heeft geparticipeerd in de Task Force 50+. Hieruit is de nota "sport en bewegen 50+" ontstaan. Deze nota is als bijlage bijgevoegd. In de enquête die gehouden is in het kader van deze Task Force 50+, bleek dat een zeer groot percentage van de ouderen nog actief was.

Het is echter belangrijk het aanbod aan beweegactiviteiten af te stemmen op de veranderende behoefte en wensen van senioren.

Het stimuleren van bewegen en sporten zal aangejaagd en geregisseerd worden door de gemeente met als belangrijke voorwaarde dat alle initiatieven uiteindelijk verankerd worden binnen de bestaande structuren. Het is belangrijk om alle senioren van Eijsden-Margraten te stimuleren en enthousiast te maken om te gaan bewegen en sporten, maar het is nog belangrijker dat ze blijven bewegen en sporten.

4.2.1. Doelstelling;

- Het stimuleren van bewegen heeft een positieve gezondheidsbetekenis voor burgers;
- De informatievoorziening over sport- en beweegmogelijkheden trachten te verbeteren.
- Het stimuleren van bewegen heeft een positief effect op de maatschappelijke participatie van burgers.
- Inactieve senioren en chronisch zieken bewustmaken van en stimuleren tot een actieve leefstijl
- De leefbaarheid en sociale cohesie verbeteren door de inzet van bewegen en sport in groepsverband.

4.2.2. Resultaten;

- Meer (inactieve) ouderen gaan sporten en bewegen, en voldoen aan de beweegnorm.
- De sport- en beweegmogelijkheden in de gemeente Eijsden-Margraten zijn bekend
- Bewustwording/stimuleren van een actieve gezonde leefstijl (gezonde voeding en voldoende beweging).
- Verminderen van eenzaamheid bij ouderen.

4.2.3. Activiteiten:

- Inzet/ behoud van MBVO activiteiten
- Het opzetten van een link op de gemeentelijke website waar sport- en beweegaanbieders hun activiteiten kunnen aanbieden.
- In de nota sport en bewegen 50+ zijn diverse middelen beschreven die ingezet kunnen worden om het sporten en bewegen van senioren te vergroten.

- In de toekomstige herijking van de subsidieverordening wordt naar budget gezocht door het anders inzetten van de beschikbare middelen.
- Up to date houden van de folder “sport en beweegaanbod 50+”.

4.2.4. Monitoring:

- Rapportage GGD

4.3. Werknemers

Voor werknemers van de gemeente Eijsden-Margraten is het mogelijk deel te nemen aan bedrijfsfitness of het fietsplan.

Hoofdstuk 5 Maatschappelijke waarde

Naast fysieke en gezondheidsaspecten, heeft sport en bewegen ook sociaal-maatschappelijke effecten; overdracht van waarden en normen en sociale binding.

5.1. Participatie – Meedoen WMO

Met de invoering van de Wmo beoogt de overheid een bestuurlijk doel en een maatschappelijk doel. Het **maatschappelijke doel** van de Wmo heeft te maken met bevordering van burgerparticipatie. In de Wmo speelt burgerparticipatie op twee manieren een rol. Allereerst gaat het om de participatie in de zin van 'meedoen'. Iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving. Anderzijds wordt van burgers verwacht dat zij zich inzetten voor hun leefomgeving en de sociale samenhang én dat de gemeente hen daarin ondersteunt.

De zorg voor participatie van kwetsbare burgers in de samenleving ligt niet meer alleen bij welzijns- en zorginstellingen. Actieve rol van (sport) verenigingen bij het Wmo-beleid is hierbij van groot belang. In de beleidsnota "Meer voor elkaar, Wmo 2012-2015 Eijsden-Margraten" is gesteld dat "sport- en beweegbeleid heeft betrekking op een gezonde levensstijl en heeft daarmee op lange termijn een preventief effect op beperkingen op latere leeftijd. Een ander belangrijk aspect van sport en bewegen is het sociale contact en het meedoen in de samenleving. Sport- en beweegbeleid gaat ook over laagdrempelig bewegen; samen wandelen kost niets, kan overal. Een belangrijk streven daarbij is de toegankelijkheid van sport- en beweegactiviteiten voor mensen met een beperking.." "Ter bevordering van de leefbaarheid en de sociale samenhang in onze kernen en vanuit het oogpunt van volksgezondheid willen wij het bestaande, bloeiende verenigingsleven op het terrein van sport in stand houden. Waarborgen van de kwaliteit van sportcomplexen en verbreding van het sportaanbod zijn daarbij van belang, " ...de gemeentelijke subsidies meer dan voorheen worden ingezet om burgerinitiatieven financieel te ondersteunen. Daarmee worden voorwaarden gecreëerd voor actief burgerschap en eigen verantwoordelijkheid van burgers voor hun omgeving aangemoedigd." (beleidsnota "Meer voor elkaar, Wmo 2012-2015 gemeente Eijsden-Margraten).

Door bijvoorbeeld de BOS-impuls en de impuls Brede scholen, sport en cultuur (de combinatiefunctionaris) heeft sport de laatste jaren een belangrijke rol gekregen. Ook de ontwikkeling van de Brede school in Eijsden en de MFA in Margraten kan een impuls geven aan sport en bewegen op de basisscholen of de naschoolse opvang. Sport en/of sportverenigingen worden steeds meer gezien als instrumenten om mensen te laten participeren in de samenleving. Het is wel belangrijk in te zien dat verenigingen steeds meer onder druk komen te staan, dat het aantal vrijwilligers afneemt en dat het ook moeilijker wordt voor verenigingen om te blijven bestaan omdat het aantal jeugdleden afneemt.

5.1.1. Doelstelling:

De gemeente wil een integraal sportbeleid realiseren dat aansluit bij de participatiedoelen van de Wmo. De Wmo kent negen prestatievelden, waarop de gemeente, samen met burgers en maatschappelijke organisaties, beleid moet ontwikkelen, bewoners moeten ondersteunen en diensten moeten aanbieden. Het integraal sportbeleid richt zich vooral op prestatieveld 1 (leefbaarheid en samenhang in dorpen en kernen, prestatieveld 2 (jeugd met problemen, b.v. betrekken hangjeugd bij sportverenigingen en sportactiviteiten) prestatieveld 5 (toegankelijkheid van algemene gemeentelijke voorzieningen zoals sportverenigingen en accommodaties voor burgers met beperkingen). Dit zijn deeldoelen gekoppeld aan het bovenstaande hoofddoel: een integraal sportbeleid dat aansluit bij en bijdrage levert aan participatie doelen van de Wmo

De gemeente bepaalt welk basisnetwerk van verenigingen, organisaties en voorzieningen wenselijk is om de bevolking voldoende participatiemogelijkheden te bieden. Het gaat daarbij om:

- welzijnsorganisaties, buurtverenigingen, sportverenigingen, sociaal-culturele voorzieningen;
- speelterreinen en accommodaties, vaak gebruikt door verenigingen;
- voorzieningen zoals trapveldjes, skateboardfaciliteiten, jeu-de-boulesbanen;
- in de natuurlijke omgeving gelegen recreatiemogelijkheden om te zwemmen, fietsen, wandelen, trimmen;
- faciliteiten in en rond scholen (speelplein, gymzaal);

Vervolgens bepaalt de gemeente welke onderdelen van het netwerk zij financieel wil faciliteren. Dit onderdeel zal in het nieuwe accommodatiebeleid verder uitgewerkt worden.

5.1.2. Resultaten

Binnen deze prestatievelden kan een rol weggelegd zijn voor sport en sportverenigingen of hebben sportverenigingen en de sport direct baat bij de inspanningen die in het kader van een prestatieveld moeten worden geleverd. Dat laatste geldt bijvoorbeeld bij de ondersteuning van vrijwilligers. Hiervoor moet integraal beleid ontwikkeld worden. Met sportverenigingen moet overlegd worden in hoeverre zij in staat zijn deze rol te vervullen.

5.1.3. Activiteiten:

Voorbeelden van activiteiten die kunnen worden ingezet zijn:

- Openstelling van de sportaccommodatie voor buurt(sport)activiteiten;
- Samenwerking met het (basis)onderwijs bij het aanbieden van naschoolse opvang;
- Sport- en bewegingsactiviteiten als onderdeel van een gezonde leefstijl (tegengaan overgewicht, preventieve verslavingszorg etc.);
- Ondersteuning bij gedragsproblemen van kinderen in een sportvereniging door scholing vrijwilligers;
- Meer Bewegen voor Ouderen;
- Verenigingen wijzen op de mogelijkheden subsidies aan te vragen via bijvoorbeeld de sportimpuls.
- Gebruik maken van fondsen (Oranjefonds)
- Het inzetten van maatschappelijke stages in de sport.
- In het accommodatiebeleid wordt opgenomen welk basisnetwerk aan voorzieningen (zie doelstellingen) de gemeente belangrijk vindt.
- Verenigingen hebben aanbod voor kwetsbare burgers (G-teams, sportaanbod ouderen e.d.)

De mogelijkheden voor de sportvereniging om zich in te zetten voor maatschappelijke doelstellingen zal in het komende traject met het Huis voor de Sport aan de orde komen.

5.1.4. Monitoring:

Er kan gebruik gemaakt worden van de reguliere evaluatie- en monitoringinstrumenten die in het kader van de WMO gemeentelijk worden ontwikkeld en ingezet

Hoofdstuk 6 Sport- en Beweegaanbieders

Wanneer het over sport- en beweegaanbieders gaat worden de georganiseerde en ongebonden sportaanbieders bedoeld.

Met de georganiseerde sport worden de ongeveer 28.000 sportverenigingen bedoeld die aangesloten zijn bij een Nationale sportbond die lid is van NOC*NSF.

De ongeorganiseerde of ongebonden sport bestaat uit een vorm van sportbeoefening die door burgers zelf op individueel niveau wordt ondernomen zoals skeeleren, hardlopen, fietsen, wandelen, zwemmen.

De anders georganiseerde sport is georganiseerde sport maar niet in NOC*NSF verband. Deze groep bestaat voor een groot deel uit commerciële sportaanbieders zoals sportscholen en fitnesscentra.

De gemeente Eijsden-Margraten gaat zich primair bezighouden met de georganiseerde sport. Behalve een voorwaardenscheppende rol zal de gemeente hier ook de regisserende rol vervullen. Zonder een goed functionerend verenigingsleven is een bijdrage van de sport aan de leefbaarheid en aan de kwaliteit van het leven voor de inwoners ondenkbaar.

Om in te kunnen spelen op de behoefte van de sportaanbieders is een vertegenwoordiging van de lokale sport van groot belang. Een sportraad nieuwe stijl is de lokale sportbundeling.

Voor wat betreft de ongeorganiseerde sport treedt de gemeente Eijsden-Margraten zowel stimulerend als voorwaardenscheppend op, door op het gebied van ruimtelijke ordening de mogelijkheden om te sporten, bewegen en spelen structureel in te bedden.

De anders georganiseerde sport wordt volledig overgelaten aan de commerciële sector.

6.1. Sportverenigingen (georganiseerde sport).

Een derde van de sporters is lid van een sportvereniging. Zoals in het vorige hoofdstuk al is beschreven kan de sportvereniging een belangrijke maatschappelijke rol spelen. Om de maatschappelijke functie die de sportvereniging heeft te kunnen behouden, is ondersteuning nodig.

Dit kan o.a. door het stimuleren van samenwerking met scholen (combinatiefunctionaris), kinderopvang of eventueel bedrijven.

6.1.1. Doelstellingen:

- Ontwikkelen van een toekomstvisie voor de verenigingen
- Actief stimuleren en creëren van samenwerkingsverbanden tussen sportverenigingen onderling en tussen sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties.
- Verminder administratieve lastendruk
- Terugdringen van wet- en regelgeving
- Jeugd betrekken bij vrijwilligerswerk, maatschappelijke stages;
- Ontwikkelen van een regulier overleg met (een vertegenwoordiging) van sportverenigingen.
- Sportverenigingen zijn levensvatbaar.
- Sportverenigingen hebben voldoende vrijwilligers;
- Sportverenigingen hebben een gevarieerd sportaanbod voor diverse doelgroepen.

6.1.2. Resultaten:

Sterke en gezonde sportverenigingen die:

- Ambitie hebben;
- Ondernemend zijn;
- Samenwerking aangaan;
- In staat zijn leden te werven en te binden;
- Hun maatschappelijke en sportieve rol nog beter vervullen;
- Een structureel vrijwilligersaanbod hebben;
- Geen financiële problemen hebben.

6.1.3. Activiteiten:

- Subsidiebeleid voor verenigingen;
- Verminderen van wet- en regelgeving;

- Verenigingen kunnen gebruik maken advisering door combinatiefunctionaris.
- Stimuleren van samenwerking tussen sportverenigingen onderling en met andere organisaties. Ook hierin is een rol weggelegd voor de combinatiefunctionaris.
- Oprichten van een sportraad.

6.1.4. Monitoring:

- Tevredenheidsonderzoek sportverenigingen (knelpunten- en behoefteanalyse);
- Bijhouden van ledenaantallen van verenigingen.

6.2. Ongeorganiseerde (ongebonden) sport

Het in kaart brengen van de ongebonden sport is vaak lastig. Er is wel steeds meer behoefte aan een meer individuele vorm van sporten, mensen willen meer flexibiliteit en sporten op momenten dat het hen goed uitkomt. Het is de vraag hoe je als gemeente deze vorm van sporten kunt ondersteunen en stimuleren, zodat deze sporters makkelijker hun sport kunnen beoefenen.

Ongeorganiseerd bewegen en sporten in de openbare ruimte zoals fietsen en wandelen wordt in de gemeente veel gedaan door de senioren. In de destijds in de gemeente Margraten gehouden enquête gaf 90,2% van de Margratense senioren¹² aan alleen, met tweeën of met meer, maar niet in verenigingsverband te sporten. Dit komt ook naar voren in de top 10 van meest beoefende sporten door senioren, de top 4 bestaat uit ongeorganiseerde sporten. Stimulering van deze vormen van bewegen en sporten is mogelijk door faciliteiten te realiseren c.q. te onderhouden.

6.2.1. Doelstelling:

De gemeente wil sport en bewegen stimuleren voor alle burgers, óók de ongeorganiseerde sport.

- Ongebonden burgers sporten in een veilige infrastructuur;
- Ongebonden sportbeoefenaars gaan door gerichte stimulering meer structureel sporten;
- Burgers kunnen kennis maken met verschillende sport- en beweegvormen, óók bij sportverenigingen.

6.2.2. Resultaten:

- Aanwezigheid van ruime en kwalitatief goede mogelijkheden voor ongebonden sport;
- Het aantal ongebonden sporters is toegenomen.

6.2.3. Activiteiten:

- Bied sportaanbieders de mogelijkheid om zich te profileren; ontwikkelen van een link op de gemeentelijke website waar alle sportaanbieders hun activiteiten kenbaar kunnen maken.
- Bij het opstellen of wijzigen van bestemmingsplannen houdt de gemeente rekening met de inrichting van de openbare ruimte;
- De gemeente ondersteunt initiatieven van ongebonden sporters of sport- en beweeggroepjes;

6.3. Lokale sportbundeling.

Een lokale sportbundeling is een sportraad sportcommissie, sportadviesraad etc. die onder andere belangenbehartiging van (sport)verenigingen en -organisaties en advisering van gemeentelijk beleid als taken heeft. Ook voor het vergroten van het draagvlak van het gemeentelijk beleid is een sportraad van belang. De taken kunnen zeer divers zijn; het aanspreken van fondsen, beheren van accommodaties, elkaar versterken etc. In deze nota sport en bewegen worden tal van mogelijkheden genoemd voor de ontwikkeling van de sportorganisaties. Deze ontwikkeling zal alleen in gang gezet kunnen worden door in overleg te treden en zo de (on)mogelijkheden van de verenigingen te leren kennen.

De lokale sportbundeling kan echter breder zijn dan alleen een overleg met de reguliere sportaanbieders. Ook het onderwijs, welzijn, commerciële sport en ongeorganiseerde sport kunnen hier deel van uitmaken.

6.3.1. Doelstelling:

- De lokale sportbundeling adviseert en controleert het gemeentelijk sportbeleid;
- Sportverenigingen werken onderling samen;
- Sportverenigingen, onderwijs, welzijn en andere organisaties werken samen aan een kwalitatief en kwantitatief goed sport- en beweegaanbod;

¹² 50-plussers en sport in Margraten- beweeggedrag en -wensen van 700 inwoners (augustus 2008)

6.3.2. Activiteiten:

- Opzetten van een sportraad/ sportbundeling;

Hoofdstuk 7 Sportaccommodaties

De lokale sport- en beweegvoorzieningen vormen de hardware binnen het sportbeleid. Zonder deze hardware is sporten onmogelijk. Het accommodatiebeleid is daardoor een belangrijke pijler binnen het sportbeleid. Het stelt de kaders met betrekking tot het faciliteren en voorwaarden scheppen van de sport, waarbij ook grenzen gesteld worden aan omvang en beschikbaarheid.

De gemeente draagt zorg voor voldoende binnen- en buitensportaccommodaties en bevordert een optimale inzet en multifunctioneel gebruik van diverse buitensportaccommodaties. Een optimale spreiding, een goede bereikbaarheid en veiligheid zijn belangrijke criteria.

Het accommodatiebeleid kent twee componenten;

De realisatie en het beheer van de accommodatie en de exploitatie ervan. Zowel het (niet) realiseren van bepaalde voorzieningen als de wijze waarop voorzieningen worden geëxploiteerd (tarieven, beheersvormen) zijn van grote invloed op de wijze waarop burgers sporten en de kosten die dat met zich brengt.

Door de raad is, ten aanzien van het accommodatiebeleid, op 27 maart 2012 een aantal uitgangspunten vastgesteld;

- Gelijkheid in tarieven
- Toewerken naar betaalbare en bruikbare accommodaties voor eigenaar en gebruiker
- Gelijkheid in voorzieningen, onderhoud en investeringen op basis van normering
- Extra wensen zijn voor rekening van de gebruiker zelf
- Voor iedere kern levert de gemeente een bijdrage in de onderhoudskosten van één, ten hoogste twee gemeenschapshuizen (afhankelijk van de hoogte van de kern) waar de gemeente geen eigenaar van is.
- De gemeente investeert alleen in verenigingen die levensvatbaar zijn.
- De gemeente verschaft duidelijkheid over taakverdeling m.b.t. groot en klein onderhoud.

In de startnotitie accommodatiebeleid worden o.a. deze uitgangspunten uitgewerkt.

In dit nieuwe accommodatiebeleid zal in ieder geval uitgegaan worden van de volgende doelstellingen;

7.1. Doelstelling:

- Op vraag en aanbod afgestemd accommodatieniveau voor welzijn, cultuur en sport
- Optimaal gebruik van accommodaties stimuleren
- Accommodatiebeleid staat ten dienste van de leefbaarheid in de kernen
- Inzetten op kwaliteit en bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid voor elke inwoner van de sportvelden en -banen;
- Accommodaties zijn multifunctioneel inzetbaar voor sport- en spelactiviteiten voor diverse doelgroepen en voor nieuwe vormen van bewegen;

Hoofdstuk 8 Sport en speelruimte in de wijk

8.1. Inrichting van de wijk.

Hoewel de raad als uitgangspunt heeft geformuleerd dat, daar waar mogelijk, in de toekomst clustering van sportaccommodaties de voorkeur heeft, is het daarentegen ook belangrijk om spel- en sportvoorzieningen voor de jongste jeugd te realiseren en te onderhouden in de nabijheid van huis en school. Een goed aanbod van sport- en speelruimte vlak bij huis kan meer concurrentie geven aan andere vormen van vrijetijdsbesteding (tv kijken, computer, andere hobby's) zodat de jeugd meer buiten gaat spelen. Ook de veiligheid en de laagdrempeligheid zullen hier aan bijdragen.

Dit kan gerealiseerd worden door trap- en speelveldjes aan te leggen en/of te onderhouden in huidige woonkernen of in de planvorming mee te nemen bij toekomstige uitbreidingsplannen.

Daarnaast wordt als uitgangspunt gehanteerd dat er, waar mogelijk, sportvoorzieningen worden gerealiseerd in de nabijheid van de basisscholen. Dit heeft de volgende voordelen:

- Er ontstaat een voorziening die gemakkelijk bereikbaar is voor de schooljeugd
- De voorziening kan worden ingezet voor het bewegingsonderwijs
- De voorziening kan worden ingezet voor sportactiviteiten tijdens de naschoolse opvang
- De school heeft vaak een centrale ligging, zodat de sportvoorziening ook door buurtverenigingen gebruikt kan worden.
- De voorziening geeft andere sportmogelijkheden

8.1.1. Doelstellingen:

- Voorzieningen creëren die gemakkelijk bereikbaar zijn voor schooljeugd.
- De voorzieningen zo creëren dat ze ingezet kunnen worden voor het bewegingsonderwijs en naschoolse sportactiviteiten
- Bij (her)inrichting van de openbare ruimte (gebiedsontwikkeling) het belang van sport en sportieve recreatie voldoende laten meewegen bij de invulling van bestemmingsplannen en de verdeling van middelen voor (sport)accommodaties;
- Creëren van (formeel en informeel) speelplekken in de kernen (afgestemd op leeftijdsopbouw);

8.1.2. Resultaten:

- Bij bestemmingsplannen wordt rekening gehouden met de invulling van sport- en spelvoorzieningen.

8.1.3. Activiteiten:

- Invullen "vierde veld" RKVVM als multifunctioneel speelveld voor de buurt.
- Waar mogelijk worden schoolpleinen openbaar gemaakt.
- Via het project Active living (GGD) wordt het schoolplein en de directe omgeving van de basisschool In Margraten beweeg vriendelijker ingericht.
- Met verenigingen bespreken of de sportaccommodatie openbaar gemaakt kan worden.
- Inzetten Sport en Beweegscan (NISB)

8.1.4. Monitoring:

- Sport- en beweegscan (www.nisb.nl);

Hoofdstuk 9. Sportevenementen

De gemeente Eijsden-Margraten organiseert of biedt ondersteuning aan verschillende sportevenementen. Zo was daar in 2012 het WK wielrennen, waar veel aandacht naar is uitgegaan. Maar ook andere (wiel)evenementen worden door de gemeente gefaciliteerd en ondersteund.

Uitgangspunt:

(Top)sportevenementen moeten niet alleen een bijdrage leveren aan de promotie van de gemeente Eijsden- Margraten met daaraan gekoppeld de toeristische en/of economische waarde, maar moet ook bijdragen aan de doelstellingen van het sport- en beweegbeleid.

Topsportevenementen en breedtesport moeten elkaar versterken. Zonder breedtesport geen topsport en omgekeerd. Een topsportevenement zet een tak van sport in de schijnwerpers en kan daardoor een direct stimulerend effect hebben op de breedtesport.

Een belangrijke voorwaarde is hierbij uiteraard dat de tak van sport ook in Eijsden-Margraten vertegenwoordigd is en dat het evenement de breedtesport ook actief opzoekt. Ook hier geldt dat het evenement geen doel op zich moet zijn, maar een middel om meer inwoners aan het sporten en bewegen te krijgen

Los van de economische/toeristische impact van een sportevenement, zal aan de volgende voorwaarden voldaan moeten worden:

- Het evenement levert een wezenlijke bijdrage aan de doelstellingen van het sport- en beweegbeleid;
- De sporttak is in Eijsden-Margraten vertegenwoordigd binnen het reguliere sportaanbod;
- Het evenement kan actief worden ingezet om een stimulans te geven aan de breedtesport

9.1 Wielerevenementen

9.1.1. Regulering aantal evenementen

Het Zuid-Limburgse Heuvelland en de Belgische grensstreek staan bekend als de belangrijkste wieleregio voor fietsend Nederland en België. Vele duizenden bezoekers trekken jaarlijks naar dit gebied om individueel, in georganiseerd of ongeorganiseerd verband te fietsen of deel te nemen aan een van de vele toertochten. Fietsen en wielrennen leveren een belangrijke bijdrage aan de branding en economie van dit gebied. Maar de toename van het aantal recreatieve wielrenners en het aantal (on)georganiseerde toertochten kennen ook een keerzijde. Het legt een grote druk op het gebied. De overlast voor de inwoners van dit gebied, waar ook al vele wandeltochten, rally's en andere evenementen plaatsvinden, neemt steeds meer toe. Dit leidt steeds vaker tot ongewenste situaties op het gebied van verdraagzaamheid, leefbaarheid en veiligheid voor de bewoners als ook voor de deelnemers. De balans tussen kosten en baten dreigt verstoord te worden.

In 2012 hebben de Nederlandse gemeenten Vaals, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten (later is ook de gemeente Voerendaal aangesloten) en de Belgische gemeenten Voeren en Plombières een traject ingezet om te komen tot één gezamenlijk grensoverschrijdend wielerbeleid in Zuid-Limburg en de Euregio. Zij worden hierin ondersteund door het Huis voor de Sport Limburg en de Provincie Limburg.

Dit heeft geresulteerd in een pilot in 2013 waarbij de vergunningaanvragen voor wielertoertochten centraal via het Huis voor de Sport werden ingediend, volgens een uniform aanvraagformulier.

Het document "Beleid Wielertoertochten Zuid-Limburg – Euregio" is vastgesteld door de Zuid-Limburgse burgemeesters en wethouders van de gemeenten Vaals, Valkenburg a/d Geul, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten en Voerendaal en gaat in per 1 januari 2014. Ook de gemeente Voeren steunt het beleid en neemt tevens deel aan het uniform aanvraagformulier. Het document wordt ondersteund door de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en de Provincie Limburg.

9.1.2. Samenwerking organisaties

De gemeente streeft naar samenwerking tussen de verschillende wielerverenigingen. Deze samenwerking heeft als doel dat de gemeente kan werken met één aanspreekpunt, dat de samenwerking tussen de verenigingen beter gecoördineerd wordt en dat er een meer evenwichtige druk op het subsidiebudget van de gemeente gelegd wordt.

9.2. Subsidiering evenementen.

In de Algemene subsidieverordening welzijn gemeente Eijsden-Margraten 2013-2016 zijn nu vier vaste evenementen opgenomen die op een vaste jaarlijkse subsidie kunnen rekenen;

- Bart Brentjens Challenge € 5.000,-
- Hel van het Mergelland € 10.000,-
- Maasmarathon € 3.820,-
- Wielersport Margraten € 25.000,-

Bij het toekennen van de subsidie worden soms aanvullende voorwaarden gesteld, zoals het organiseren van een breedtesport evenement.

De subsidies voor deze evenementen zijn in het verleden ontstaan, vooral door beleidsmatige keuzes, te investeren in wielerevenementen.

Bij het beantwoorden van de vraag in welke evenementen de gemeente Eijsden-Margraten de komende jaren wil investeren is er een aantal vragen dat beantwoord dient te worden;

- hoe draagt dit evenement bij aan het sportbeleid van de gemeente
- wat moet de organisator er voor doen (side events)
- welke andere evenementen wil de gemeente gaan subsidiëren
- welke keuze gaat de gemeente maken bij het verdelen van de beschikbare middelen binnen de subsidieverordening.

Doelstellingen;

- Opstellen van criteria voor (financiële) ondersteuning;
- Het bundelen van kennis en expertise van verschillende (top)sportevenementen in de gemeente;

Resultaten;

- Meer bekendheid van de gemeente genereren;
- Aanbod van verschillende, meer diverse sporten vergroten.
- Meer burgers die sporten door koppeling topsportevenementen en breedtesport.

Activiteiten;

Er zal een notitie worden opgesteld waarin aandacht wordt geschonken aan de branding van evenementen met een bovenlokaal karakter, evenementen hoofdzakelijk bedoeld voor de eigen lokale bevolking en activiteiten in het kader van bevordering sport en bewegen.